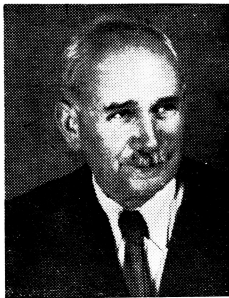

VIJESTI

+ Prof. dr. STJEPAN FILIPOVIĆ

Dne 2. prosinca 1955. umro je nakon ozbiljne bolesti dr. Stjepan Filipović, umirovljeni sveuč. prof. Poljoprivredno-šumar-

skog fakulteta u Zagrebu. Na fakultetu je predavao mljekarstvo počam od god. 1921. kad je nastupio dužnost sveuč. pristava. Roden 1886. u Velagigicama, kotar Ključ u Bosni, odlazi nakon mature u B. Luci god. 1908. na Visoku poljoprivrednu školu u Beču, koju svršava već 1912. položivši 1913. s odličnim uspjehom i doktorski ispit na osnovu disertacije iz područja mljekarstva i mljekarske bakteriologije (Bakteriologische Studien und die Reifung einiger Backsteinkäse).

Po povratku u domovinu 1913. postaje pristavom kod bivše Zem. Vlade u Sarajevu god. 1919. privrednim upraviteljem a 1920. poljopr. nadzornikom, nakon čega god. 1921. prima poziv za prijelaz na fakultet. Ovdje odmah pristupa uređivanju mljekarskog zavoda te pored nastavnčkih dužnosti na Veterinarskom i Poljoprivredno-šumarskom fakultetu počinje s intenzivnim pionirskim proučavanjem neistraženih domaćih mljekarskih prilika. Tada još vrlo skromna budžetska sredstva upućuju ga na rad u području, susjednom njegovu rodnu mjestu, gdje ga osobito zanimaju radni odnosi između oskudnih vlašićkih seljaka i tamošnjih imućnih deleptičja kao i način iskorišćivanja ovčjeg mlijeka te izrada vlašićkog sira i nuzproizvoda, zatim troškovi, ekonomika proizvodnje i dr. U vrlo uspješnoj i korisnoj

publikaciji o planini Vlašić i njenom mljekarstvu, dobivamo prvi temeljitiji rad ove vrste, koji je i njegovim učenicima poslužio kao podstrek za slična istraživanja. Na sličan je način pok. profesor obradio i kršnu Dinaru (1938.), a pred smrt i naš Velebit, koji je predan u štampu. Provedba tih istraživanja bila je moguća zbog velike izdržljivosti, silne volje i poznate skromnosti autora, ali i njegovog velikog razumijevanja za potrebe naših malih planinskih stočara, razbacanih uzduž kojih putova i klanaca našeg krša. U tim je radovima autor posvetio osobitu pažnju i historijskim zbivanjima kao pretečama današnjeg stanja vodeći računa i o pravnim odnosima na planini i njihovu razvitku od doba Turaka pa sve do danas.

U naučnom je svijetu pobudio velik interes te stekao znatan ugled pokojnikov rad o t. zv. drugoj fazi sekrecije mlijeka, objavljen u njemačkoj naučnoj reviji god. 1928., u kojem je rađu prof. Filipović oborio jednu krivu teoriju, zastupanu od ponajboljih mljekarskih i drugih stručnjaka kroz posljednjih šest decenija. Inostrani »Milchwirtschaftliche Forschungen« donosili su od tada vrlo rado daljnje kritičke radove prof. Filipovića, kao na pr. o konstrukciji virmena, o kvantitativnom lučenju mlijeka pojedinih četvrti u različnim intervalima, o vrijednosti algajskog načina mužnje, o varijaciji % vode u mlijeku za doba ispaše, o kolebanjima spec. težine i % masti u mlijeku, o konzerviranju sira i t. d. cijeneći oštroumnost, tačnost i logičnost pokojnikovih zaključaka, koji su katkad stvoreni unatoč nedostacima sredstava i primitivnih eksperimenata. God. 1929. imenovan je dr. Filipović docentom a 1936. sveuč. profesorom.

Pored svoje uže struke prof. Filipović je upravo zato, što je sav život krstario i napatilo se po našim planinama, već u mladim danima uočio presudnu ulogu i važnost vode kao vegetacionog i higijenskog faktora. Njemu je bilo poznato koliko se »fučija i burila« vode naš siromašni planinski kraški svijet navuče, da bi utažio žed i napojio stoku, u kakvu ga oskudicu i nevolju bacaju s jedne strane suše, a s druge poplave i bujice, pa nije čudo, što se upravo strastveno bavio tim pitanjima u želji da narodu pomogne u tim nevoljama ne obazirući se na razne prigovore. Tragajući za podzemnim jeze-

rima smišljao je kako da u njima sakupljenu vodu izvede pokraj žednih sela i zaselaka, pa da i oni uživaju u žuboreniu planinskog »vodotoka i svježem zelenilu oko njega«. Bilo bi tada, znao je reći, i više higijene u planinskim stanovima.

Prof. Filipović je mnogo radio i na popularizaciji nauke. Pored velikog broja strogo naučnih radova, napisao je bezbroj popularnih članaka lijepim jezikom i narodu pristupačnom dikcijom i stilom. Već god. 1923. izlazi njegovo »Mljekarstvo«, a 1925. »Sirarstvo« za puk. Pokojnik je sudjelovao kao referent i na međunarodnim mljekarskim kongresima, a u domovini kao iskusni predavač na fakultetu, na tečajevima i kao suradnik za unapređenje mljekarske industrije kao i mljekarske proizvodnje uopće. Kao prvi naučni radnik na području mljekarske proizvodnje u našoj zemlji pokojni je profesor vrlo zaslužan za tu nauku ostavivši trajan trag svoje uporne i plodne naučne djelatnosti u mljekarskoj nauci kao i među drugovima i dacima.

Prof. dr. A. Ogrizek

DVOMJESEČNI BORAVAK NAŠIH MLJEKARSKIH STRUČNJAKA U DANSKOJ

7. XII. 1955. održan je u Beogradu u Upravi tehničke pomoći FNRJ sastanak naših mljekarskih stručnjaka, koji su se povratili sa dvomjesečne specijalizacije u Danskoj. Sastanku su prisustvovali od strane Jugoslavije: predstavnici tehničke pomoći i Poljoprivredne komore, a od strane USA g. Petersen, predstavnik američke pomoći ICA, koja je organizirala ovu specijalizaciju. Prema izjavama stručnjaka vidjelo se, da je ova specijalizacija imala znatne koristi za njihova poduzeća i za našu cijelu privredu, naročito za mljekarsku. Svi su kandidati spremni izložiti svoje utiske sa specijalizacije i boravka u Danskoj, a to će i učiniti preko stručne i ostale štampe, radia i t. d.

Učesnici specijalizacije bili su:

iz NR Hrvatske —

ing. Davor Baković iz Instituta za Jadranske kulture u Splitu.

Stjepan Leaković iz Tvornice mliječnog praška »Pionir« Županja,

iz NR Srbije —

ing. Vida Dejanović iz »Mleko produkta« Sombor,

ing. Miloš Knežević iz Gradske mlekarne Beograd.

iz NR Slovenije —

Slavko Kovačić iz Zadružne mlekarne Maribor i

Anton Cerar iz Gradske mlekarne Ljubljana.

Iz ostalih republika nije bio ni jedan stručnjak u ovoj grupi.

Ovaj dvomjesečni boravak u Danskoj bio je veoma koristan. Naši stručnjaci su imali opširan i točan program, koji se mogao prema potrebi i proširivati. Imali su prilike upoznati uzgoj stoke napose mliječnih krava, organizaciju otkupa i prerade mlijeka, tehnološki proces prerade mlijeka u različite mliječne proizvode, a u prvom redu maslac, sireve i napitke.

Ovom prilikom je vrijedno konstatirati, da su svi službeni predstavnici, pa radnici i seljaci u Danskoj, pokazali na svakom koraku spremnost, da u svakom pogledu pomognu jugoslavenskim drugovima za vrijeme njihove specijalizacije, i da im boravak u njihovoj zemlji bude što zanimljiviji i ugodniji.

Stjepan Leaković

POVRATAK NAŠIH MLJEKARSKIH STRUČNJAKA IZ ENGLESEK

Ovih dana vratilo se naših 17 mljekarskih stručnjaka, koji su kao stipendisti engleske tehničke pomoći proveli 6 mjeseci u Engleskoj, da upoznaju njihovo mljekarstvo. Naši stručnjaci imali su u to vrijeme prilike da upoznaju proizvodnju mlijeka na farmama, sistem organizacije otkupa mlijeka, tehnološki proces konzumnog mlijeka i svih mliječnih proizvoda, organizaciju distribucije mlijeka pa laboratorijsku i kontrolnu službu u mljekarstvu.

Na 6-mjesečnoj specijalizaciji nalazili su se ovi stručnjaci iz naših mljekara:

ing. Radevan Novevski, direktor mljekare Skoplje,

N. Barjaktarev, službenik mljekare Pilep.

Mijat Rakočević, predstavnik NRCG, Ilija Arežina, službenik Gradskog mljekarstva Beograd,

ing. Tomislav Gitarić, službenik mljekare Kragujevac,

ing. Zaharije Milanović, službenik mljekare Niš,

ing. Lidija Derković, službenik mljekare Zemun,

ing. Darunka Mirkić, službenik mljekare Pančevački Rit,

ing. Branka Mešterović, službenik Gradskog mljekarstva Novi Sad,

ing. Simo Parijez, službenik Centralne mljekare Sarajevo,

Savo Čorković, direktor mljekare Banja Luka,